

PRIMJER DOBRE PRAKSE

**CEMEX D. D. HRVATSKA
STRATEGIJA DRUŠTVENO ODGOVORNOG PONAŠANJA**

Nastavni predmet

Društveno odgovorno poslovanje

Izradila

Nada Ratković, prof.

Sinj, veljača 2019.

SADRŽAJ

1. Uvod	4
2. Teorijske odrednice društveno odgovornog poslovanja-DOP	5
2.1. Interna i eksterna dimenzija DOP-a	6
2.2. Društveno odgovorno poslovanje - DOP u Hrvatskoj	7
4. Strategija društveno odgovornog ponašanja CEMEX d.d. Hrvatska	10
4.1. Vizija i misija	12
4.2. Osnovna načela poslovanja CEMEX-a	13
4.3. Definirane vrijednosti CEMEX d.d. Hrvatska	15
4.4. Metode provođenja strategije društveno odgovornog ponašanja	15
5. CEMEX-ovi projekti u sklopu strategije društveno odgovornog ponašanja	17
5.1. Zaštita okoliša	19
5.1.1. CDM sustav – sustav izvještavanja o okolišnim incidentima	19
5.1.2. Emisije u zrak	21
5.1.3. Studija "Hrvatska industrija cementa i klimatske promjene"	22
5.1.4. Program mjera za smanjenje emisije CO₂	22
5.1.5. Program sanacije utjecaja na zrak	23
5.2. Učinkovito korištenje resursa	24
5.2.1. Korištenje materijala i goriva	24
5.2.2. Učinkovito korištenje vode	25
5.2.3. Recikliranje otpada	26
5.2.4. Projekt zbrinjavanja komine masline	27
5.3. Bioraznolikost	28
5.3.1. Biološka rekultivacija	29
5.3.2. Maslinovo ulje	30
5.4. Dan otvorenih vrata	34
5.5. CEMEX Student	35
5.6. Sanacija cesta	36
5.7. Suradnja s akademskom zajednicom	36
5.8. Nagrade	36
6. Zaključak	41
Literatura	42

1. UVOD

DALMACIJACEMENT, koja od 2005. posluje u sustavu CEMEX-a, globalnog lidera u proizvodnji građevinskih materijala, najveći je hrvatski proizvođač cementa s tradicijom dužom od sto godina te sa sve snažnijim prisustvom na tržištu betona. Županijska komora Split dodijelila je DALMACIJACEMENT-u plaketu Zlatna kuna za najuspješniju veliku tvrtku u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2008. godini. Kvaliteta poslovanja potvrđena je i svjedodžbom ISO 9001.

Kao jedna od najvećih tvrtki u Splitsko-dalmatinskoj županiji i značajan poslodavac, Dalmacijacement je odgovoran društveni partner te svoje poslovanje temelji na principima održivog razvoja i poštivanja najviših etičkih načela. Dalmacijacement odgovorno upravlja zaštitom okoliša, zdravljem i sigurnošću zaposlenika te ima odgovoran odnos prema društvenoj zajednici.

U proteklih godina DALMACIJACEMENT je u različite projekte očuvanja okoliša i poboljšanja kvalitete zraka uložio više od 300 milijuna kuna, a najveća investicija godini bio je novi vrećasti filter na hladnjaku klinkera u tvornici „10. kolovoz“, vrijedan 25 milijuna kuna, kojim je i zaokružen program sanacije utjecaja na zrak. Kako bi svoje tvornice učinili što ugodnijim mjestom za rad uredili su više od 80.000 m² zelenih površina u krugu tvornica, dok je na 170.000 m² provedena biološka rekultivacija eksploatiranih polja sa svrhom stvaranja zaštitnog šumskog pojasa, sa osiguravanja stabilnosti zemljišta, sprečavanja erozije i regulacije otjecanja voda. Kvaliteta sustava upravljanja zaštitom okoliša potvrđena je međunarodnim certifikatom ISO 14001:2004 koju posjeduju CEMEX-ove tvornice „Sv. Juraj“, „Sv. Kajo“ i „10. kolovoz“ sa pripadajućim rudnicima, te terminali Podsused i Maksimir.

CEMEX d.d. Hrvatska zapošljava samo motivirani i kvalitetni kadar koji može stvarati nove vrijednosti. Dalmacijacement je samo u jednoj godini uložio više od 2,5 milijuna kuna u edukaciju zaposlenika. Čak 89% zaposlenih je uključeno u obuke kojima se želi postići bolja prilagodba zaposlenih potreba poduzeća i bolja njihova međusobna koordinacija i suradnja. Profesionalni razvoj i usavršavanje zaposlenika, proširivanje područja stručnosti, upoznavanje zaposlenika s misijom, vizijom, vrijednostima, proizvodima i tržištem, važni su aspekti poslovanja CEMEX-a

Kao priznanje za kvalitetno postavljene procese i izvrsnost u upravljanju ljudskim potencijalima, DALMACIJACEMENT je i nositelj certifikata „Poslodavac Partner“.

Tvrtka promovira zdravlje, sigurnost i dobrobit zaposlenika u cijeloj organizaciji, a sustavno provođenje i pridržavanje mjera zaštite na radu potvrđuje i dobivena norma OHSAS 18001. U programe zdravstvenog osvješćivanja i preventivne zaštite ubraja se i brojač radnih dana bez ozljeda koji je postavljen u svim tvornicama DALMACIJACEMENT-a.

Uz transparentan odnos prema zaposlenicima, njeguje se i otvoreni dijalog s lokalnom zajednicom. Redovito komunicira sve novosti vezane uz poslovanje tvrtke, a susjedima i svim zainteresiranim građanima omogućava da putem mjernih stanica i ažurnih informacija na našim web stranicama prate razinu emisija iz naših tvornica.

Kao aktivan partner lokalnoj zajednici, DALMACIJACEMENT podržava i brojne projekte koji pridonose razvoju društva, te je tako kroz različite programe koji pridonose razvoju zajednice tvrtka izdvojila više od 10 milijuna kuna.

Takvim odnosom DALMACIJACEMENT je prepoznata kao tvrtka kojoj je briga za okoliš stalna zadaća te koja svoj poslovni rast gradi na partnerskom odnosu prema zaposlenicima i zajednici u kojoj posluje, stoga je DALMACIJACEMENT-u krajem 2008. godine i dodijeljeno priznanje za društveno odgovorno poslovanje, INDEX DOP-a.

2. TEORIJSKE ODREDNICE DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA – DOP

Društveno odgovorno poslovanje – DOP, tj. Strategija DOP-a je postalo važan koncept poticanja suradnje između poduzeća, akademske zajednice, organizacija civilnog društva i drugih stručnih organizacija, što je rezultiralo razmjenom najboljih upravljačkih praksi i redovnim javnim objavljivanjem nefinancijskih podataka na temelju kojih se može procijeniti doprinos kompanije održivom razvoju.

Društveno odgovorno poslovanje - DOP je koncept u kojem poslovni subjekt odlučuje doprinositi boljem društvu i čistijem okolišu u interakciji sa svojim dionicima. To čini na dobrovoljnoj osnovi. Dakle, tvrtke u svoje poslovanje integriraju brigu o društvu i okolišu te u odnose sa svojim dionicima.

„DOP podrazumijeva sve aktivnosti određenog poduzeća koje pridonose boljitku zajednice, a iznad su interesa poduzeća, dioničara i pravnih zahtjeva.“¹ Primjena koncepcije održivog razvoja u poslovnoj praksi zapravo znači da poduzeće posluje polazeći od ekološke i socio - kulturne dimenzije održivosti, uz ostvarivanje ekonomskog rasta „jer proizvodnja može i treba rasti, ali ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, prirodne tijekove itd.“²

Biti društveno odgovoran ne znači samo ispunjavati zakonske obveze, već ići i korak dalje te investirati u ljudski kapital, okoliš i odnose sa dionicima.

Investiranje u tehnologije koje nisu opasne po okoliš može doprinjeti kompetitivnosti poduzeća. U socijalnoj sferi, ulaganje u edukaciju, radne uvjete te usvajanje dobrih odnosa sa zaposlenicima također može doprinijeti produktivnosti.

Odgovornost se očituje upravo kroz odnos prema zaposlenicima, ali i svim drugim dionicima na koje poslovanje ima utjecaj i koji povratno mogu na njega utjecati.

STRATEGIJA DOP-a tvrtke sastavni je dio Temeljne strategije poduzeća.

U načelu strategija društveno odgovornog poslovanja (DOP-a) je strategija socijalne odgovornosti poduzeća. Usmjerena je na što uspješniju integraciju poduzeća u ukupnu strukturu društva.

Strategija DOP-a nužno se provodi na svim hijerarhijskim razinama poduzeća i zadatak je svih organizacijskih jedinica. Sastoji se od dvije komponente:

1. društvene odgovornosti (Social Responsibility)
2. odgovornosti za okoliš (Environmental Responsibility)

Upravo strategija društveno odgovornog poslovanja mora prethoditi utvrđivanju tj. formuliranju kako korporacijskih tako i svih ostalih vrsta strategija.

DOP je u skladu s osnovnom porukom **Strategije održivog razvoja** za Europu, koja je dogovorena u lipnju 2001. na sastanku Vijeća Europe u Göteborgu ®:“...ekonomski rast, socijalna kohezija i zaštita okoliša, dugoročno moraju ići ruku pod ruku.“

DOP u svakodnevnom poslovanju treba tolerirati kao **investiciju**, a ne kao trošak.

2.1. Interna i eksterna dimenzija DOP-a

¹A. McWilliams, D. Siegel: Corporate social responsibility, A theory from the firm perspective, Academy of Management Review, Vol. 26., Br.1, str. 117–127., 2001.

² M. Črnjar: Ekonomija i zaštita okoliša, Školska knjiga, Zagreb, Glosa, Rijeka, Zagreb-Rijeka, 1997., str.179.

Društveno odgovorno poslovanje se može sagledati kroz internu i eksternu dimenziju:

Interna dimenzija podrazumijeva djelovanje unutar poduzeća, a odnosi se na područja:

- Upravljanja ljudskim resursima kao što su:

investiranje u ljudski kapital; cjeloživotno učenje i osnaživanje zaposlenika; bolji protok informacija unutar poduzeća; bolju uravnoteženost između rada, obitelji i slobodnog vremena, jednake plaće i uvjeti za sve; sigurnost na poslu itd.

- Zdravlje i sigurnost na poslu,

- Upravljanje utjecajima na okoliš i prirodne resurse

Odgovorna praksa u sferi zaštite okoliša odnosi se uglavnom na upravljanje prirodnim resursima koji se upotrebljavaju u proizvodnji.

Eksterna dimenzija DOP-a pokazuje da se društveno odgovorno poslovanje proteže i izvan samog poduzeća i to na:

- lokalnu zajednicu:

poduzeća su uključena u život lokalne zajednice, osiguravajući prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju, pomažući u očuvanju okoliša, zapošljavajući ljude s posebnim potrebama, partnerstvom sa zajednicama, sponzoriranjem lokalnih sportskih klubova i kulturnih manifestacija, donacijama u humanitarne svrhe i sl. Na taj način raste i socijalni kapital.

- različite dionike (pored zaposlenika i dioničara): poslovne partnere i dobavljače, potrošače, javnu upravu, lokalne udruge i sl.

- Poštivanje ljudskih prava

- Globalna briga za okoliš

2.2. Društveno odgovorno poslovanje - DOP u Hrvatskoj

Koncept– DOP počeo se primjenjivati još 50 -ih godina 20. stoljeća. Bez obzira na to što je održivi razvoj, to jest društveno odgovorno poslovanje, vrlo aktualno područje istraživanja u svijetu, može se uočiti da se tome u Hrvatskoj još uvijek ne posvećuje dostatno pozornosti. Provedeno je vrlo malo istraživanja o toj temi unatoč činjenici da bi se tako utvrdila

dostignuta razina društveno odgovornog poslovanja poduzeća te koliko menadžeri prepoznaju važnost održivog razvoja istih poduzeća.

Društveno odgovorno poslovanje je također i osnovni izvor konkurentnosti na sve zahtjevnijemu tržištu, a unatoč toj činjenici se još uvijek nedostatan prepoznaje.

Ako poduzeća žele biti konkurentima na sve zahtjevnijemu tržištu menadžeri moraju biti svjesni potrebe uvođenja sustava upravljanja okolišem ISO 14001 i na primjenu koncepcije održivog razvoja u poslovnoj praksi.

CEMEX d.d. Hrvatska nositelj je međunarodnog certifikata ISO 14001 za kvalitetu sustava upravljanja okolišem.

DOP u Hrvatskoj treba razmotriti u kontekstu tranzicije, uzimajući u obzir proces približavanja Europskoj uniji i liberalizaciji upravljanja.

Opća je procjena da u Hrvatskoj djeluje oko 200 poduzeća koja su prihvatila DOP kao dio svoje vrijednosne i strateške orijentacije (CEMEX d.d. Hrvatska je jedno od njih).

To su pretežno velika poduzeća sa značajnim udjelom stranog vlasništva, kompanije izlistane na burzi te one usmjerene na izvoz. One su najčešće motiviranije i posjeduju resurse za strukturiranje, praćenje i izvještavanje o njihovoj društveno odgovornoj praksi. Interes za DOP-om koncentriran je u proizvodnoj i prerađivačkoj industriji, financijskom sektoru i telekomunikacijama, i to među liderima u sektoru.

Prakse DOP-a u Hrvatskoj relativno su dobro razvijene, učestalije na područjima kao što su kvaliteta i sigurnost radnog mjesta, zadovoljstvo potrošača, zaštita okoliša, ulaganje i partnerstvo u zajednici, a manje učestale u područjima kao što su korporacijsko upravljanje, integriranje DOP-a u procjenu rizika i razvoj poslovne strategije, upravljanje dobavljačkim lancem i društveno odgovorno ulaganje.

Glavni pokretači DOP-a u Hrvatskoj prvenstveno su interne naravi i proizlaze iz procjene samih poduzeća o dugoročnim prilikama i rizicima koji se odnose na produktivnost, učinkovitost, integraciju tržišta i uspostavljanje dobrih odnosa s dionicima. Male i srednje tvrtke još uvijek imaju izrazito manjkava znanja o DOP-u.

Premda se stvara poticajno okruženje za DOP u Hrvatskoj, ponajviše naporima same poslovne zajednice, postoji potreba za snažnijim interesom države i vanjskih pokretača, posebice medija i civilnog društva. U tom smislu, od ključne je važnosti kontinuirana podrška već započetim ili osmišljenim inicijativama poslovnog sektora, civilnog društva i akademske zajednice. Razmjena najboljih praksi s kolegama iz drugih europskih zemalja s različitom tradicijom i opsegom DOP-a bi bila najkorisnija za širenje i daljnju razradu hrvatskih napora.

Na taj način može se postići stvaranje kritične mase društveno osviještenih poduzeća različitih veličina i područja djelatnosti. Društveno odgovornom poslovanju treba pristupiti **holistički** što se ogleda u sljedećim elementima:

- socijalno odgovorno integrirano upravljanje – od vizije i prihvaćenih vrijednosti do primjene u svakodnevnom radu, uključivanje u strategijski plan i odlučivanje, treninge i sl.
- izvještavanje i revizije – primjeri iz Hrvatske – CEMEX, Coca Cola, Pliva i INA
- kvaliteta radnih mjesta
- ekooznačavanje – primjer iz Hrvatske «Priatelj okoliša»
- društveno odgovorno investiranje.

Praksa društveno odgovornog investiranja uključuje ponašanja i prakse poduzeća u odnosu na društveno okruženje i okoliš. Različiti su načini da se potakne, nagradi ili osudi praksa poduzeća u toj domeni. Može se provesti «skeniranje» i selekcija poduzeća; zagovaranje od strane dioničara kako bi se poboljšalo društveno odgovorno poslovanje poduzeća te investiranje u lokalnu zajednicu kako bi se pomogao lokalni razvoj.

Vrlo je važno kontinuirano izvještavati okolinu i državne institucije, dakle, vanjske, ali i unutarnje dionike, o performansama poslovanja poduzeća, o njegovu utjecaju na okoliš, kako pozitivnomu, tako i negativnom, o socio - kulturnom utjecaju i ekonomskoj opravdanosti. Izvještaji o okolišu ili održivom razvoju prikazuju najvažnije podatke o navedenome i predstavljaju najvažnije činjenice o održivom poslovanju poduzeća, te daju uravnotežen i razuman prikaz učinka održivosti samoga poduzeća. Takve izvještaje treba kontinuirano upotpunjavati novim podacima i činjenicama što je rezultat sve zahtjevnijih potrošača i globalnoga okruženja.

Ključna područja poboljšanja praksi DOP-a na razini poduzeća odnose se na uključivanje DOP-a u poslovne strategije koje je potrebno sustavno uvoditi, uvažavajući interese i potrebe različitih dionika. Daljnje jačanje kapaciteta poslovnih udruženja koja promoviraju i zagovaraju DOP i održivi razvoj može se postići njihovom proaktivnijom ulogom, u suradnji s međunarodnim organizacijama. Intenzivnije zagovaranje DOP-a u medijima rezultiralo bi kvalitetnijim i zastupljenijim informacijama o društveno odgovornom poslovanju u javnosti. Uvođenje elemenata održivosti u sve poslovne aktivnosti poduzeća jamstvo je dugoročnog uspjeha i konkurentnosti, pridonosi ugledu ili imidžu poduzeća, izvor je njegove konkurentske prednosti itd.

3. OSNOVNI PODACI O CEMEX-U

3.1. Povijesni razvoj CEMEX-a d.d. Hrvatska – „DALMACIJACEMENT“

CEMEX d.d. Hrvatska (Dalmacijacement) osnovan je davne 1904. godine. Iza Cemex-a je 107 godina duga tradicija proizvodnje građevnih materijala: cementa, betona i agregata. Cemex d.d. Hrvatska je na našem području poznatiji po nazivom Dalmacijacement. U sastavu DALMACIJACEMENT- a su tri tvornice cementa čiji počeci poslovanja datiraju s početka 20. stoljeća.

Još davne 1904. godine prva je sa radom započela **Nova tvornica “Adriaportland”** – današnji **“Sveti Kajo”u Solinu**. Na samom početku tvornica je proizvodila 25.000 tona cementa godišnje. Kada je 1928. godine “Italcementi” iz Bergama preuzeo tvornicu unaprijedio je proizvodnju klinkera.

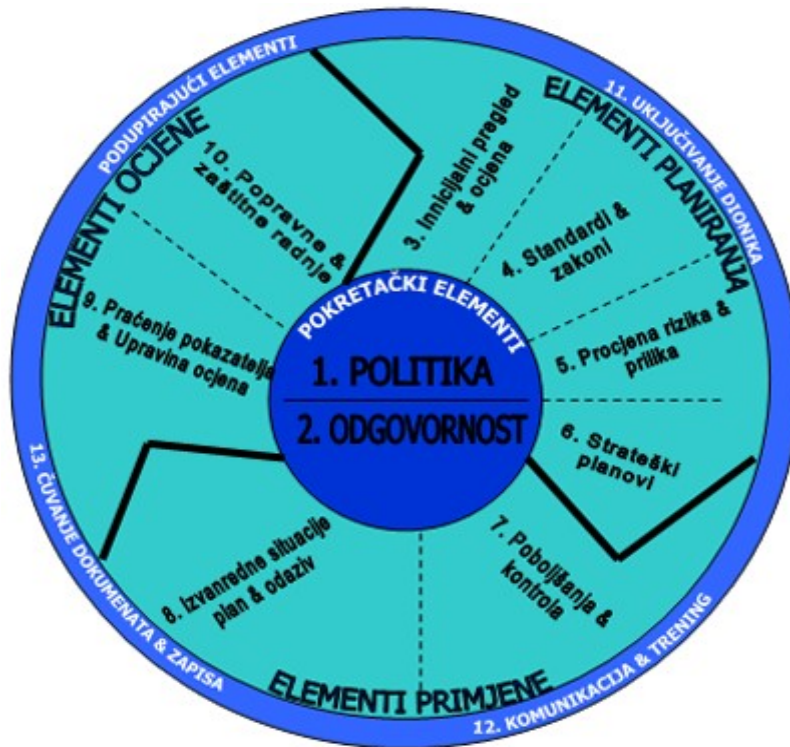
Manje unapređenje tvornice 1975. godine povećalo je kapacitet do 1.300 t/dan.

Druga po redu počinje s radom tvornica u Solinu 1908. godine pod nazivom **Nova tvornica “Split”** – današnji **“10 Kolovoz”** sa proizvodnim kapacitetom od 100.000 t/god.

1972. god. proizvodna linija “Humboldt” počela je proizvoditi s kapacitetom od 950 tona po danu, a 1982. Znatna modernizacija povećala je kapacitet proizvodnje na 1.250 t/dan, s posebnim naglaskom na zaštitu okoliša. I konačno 1912. godine počinje s radom Novo cementno postrojenje **“Dalmacija”** – danas **“Sveti Juraj” u Kaštel Sućurcu**. Izgradilo ga je Francusko (65%) i talijansko (35%) dioničko društvo. Postrojenje je počelo raditi s kapacitetom od 100.000 t/god. 1979. se uvodi Moderna proizvodna linija “Polysius”, nakon čega je dnevni kapacitet proizvodnje iznosio čak 3.000 tona. Dakle na području Republike Hrvatske točnije u Splitsko-dalmatinskoj županiji CEMEX d.d. Hrvatska, odnosno Dalmacijacement obuhvaća tri tvornice cementa koje ukupno godišnje proizvedu 2.5 milijuna tona cementa. Tvrtka uz to raspolaže i sa 12 skladišta. Značajne promjene u poslovanju Dalmacijacementa započinju procesom privatizacije **1995.**, te akvizicije od strane internacionalnog koncerna RMC Group koja počinje **1996.g.** CEMEX-ova akvizicija RMC Group nastupa **2005.god.** te od tada CEMEX Hrvatska tj. DALMACIJACEMENT, posluje u sustavu CEMEX-a globalnog lidera u proizvodnji građevinskih materijala. Takvim udruživanjem Dalmacijacement postaje vodeći proizvođač cementa na hrvatskom tržištu.

4. STRATEGIJA DRUŠTVENO ODGOVORNOG PONAŠANJA CEMEX D.D. HRVATSKA

U ovoj cjelini ćemo prikazati osnovne značajke u strategiji poslovanja CEMEX-a d.d. Hrvatske koje će ga predstaviti kao tvrtku koja svakodnevim angažmanom doprinosi društveno odgovornom ponašanju.

Slika 1. Model upravljanja CEMEX d.d. Hrvatska; izvor CEMEX arhiva

CEMEX-ova strategija društveno odgovornog ponašanja je prikaz vođenja visoko učinkovitog i profitabilnog poslovanja koje osigurava sigurnost i dobrobit zaposlenika, zaštitu okoliša i razvoj lokalne zajednice. Kako bi osigurao učinkovitu provedbu strategije CEMEX je uveo **SMS (Sustainability Management System)** koji osigurava red i dosljednost u primjeni principa održivog razvoja u svim poslovnim aktivnostima.

SMS integrira održivo upravljanje u svim operacijama i aktivnostima i pomaže u:

- utvrđivanju utjecaja i rizika održivosti
- fokusiranju naše pažnje na ublažavanje značajnih rizika
- pokretanju stalnog poboljšanja u ključnim područjima
- utvrđivanju ključnih uloga, ovlasti i odgovornosti

- utvrđivanju potreba za stalnom edukacijom, treningom i komunikacijom
- mjerenju napretka i praćenju pokazatelja održivosti
- provođenju korektivnih i preventivnih aktivnosti

CEMEX d.d. Hrvatska također sustavno provodi smjernice održivog razvoja, pa je kao članica Udruženja hrvatskih tvornica cementa (CCA) temeljem Svjetske inicijative za održivi razvoj u cementnoj industriji, potpisalo **Izjavu o održivom razvoju**.

Time se CEMEX d.d. Hrvatska obvezao da će u Republici Hrvatskoj doprinosti:

- zaštiti klime
- odgovornom korištenju energije i sirovina
- smanjenju emisija
- zdravlju i sigurnosti na radu
- očuvanju biološke raznolikosti
- suradnji s lokalnom zajednicom
- razvoju društveno odgovornog poslovanja

4.1. Vizija i misija

Kroz samu definiciju vizije i misije uočljivo je da je provođenje strategije društveno odgovornog ponašanja ujedno i sami temelj u poslovanju Cemex-a d.d. Hrvatska.

Vizija CEMEX-a d.d. Hrvatska je aktivno sudjelovati u rastu regije osiguravajući solidne temelje za budućnost i biti društveno odgovorni partner.

Dalmacijacement je jedna od najvećih tvrtki u Splitsko-dalmatinskoj županiji i značajan poslodavac te želi da u njemu vlasnici, kupci, zaposlenici i ostali zainteresirani prepoznaju pouzdanog partnera koji posluje po načelima održivog razvoja.

Dalmacijacement vjeruje da je konkurentno poslovanje temeljna odgovornost. Pod time se ne misli samo na profitabilno poslovanje, već i na odgovoran odnos prema kupcima proizvoda, dobavljačima i poslovnim partnerima, osiguranje profesionalnog razvoja, zdravlja i sigurnosti zaposlenika, ulaganja u nove tehnologije s ciljem zaštite okoliša i unapređenje kvalitete života lokalne zajednice.

Misija CEMEX-a d.d. Hrvatska je udovoljiti graditeljskim potrebama kupaca i stvoriti vrijednost za vlasnike postajući na taj način najefikasnijom i najprofitabilnijom kompanijom. Pružanjem vrhunskih proizvoda i usluga s kupcima izgraditi bolji svijet i tako ostvariti svoju misiju.

Na taj način CEMEX želi rasti i pozicionirati se kao najbolji izbor za vlasnike u okviru globalne građevinske industrije.

Primarni fokus je svakako uspjeh i zadovoljstvo kupaca; predanost kontinuiranom napretku i poboljšanju poslovanja CEMEX-a.

Cilj je odgovornost prema zaštiti okoliša, zdravlju i sigurnosti te birati i razvijati kvalitetan kadar. **Vizija održivog razvoja** CEMEX-a je provoditi strategiju društveno odgovornog ponašanja kroz odgovorno upravljanje zaštitom okoliša, zdravljem i sigurnošću zaposlenika, te odgovoran odnos prema društvenoj zajednici radi postizanja dugoročnog poslovnog uspjeha i zadovoljstva svih zainteresiranih strana.

CORPORATE AWARENESS CAMPAIGN

Brief description

- All employees participated in corporate Sustainability awareness campaign: presentations, video material, discussion groups and printed and electronic communication materials are used.
- Idea bank is created.
- Campaign will be restarted with management groups in July.

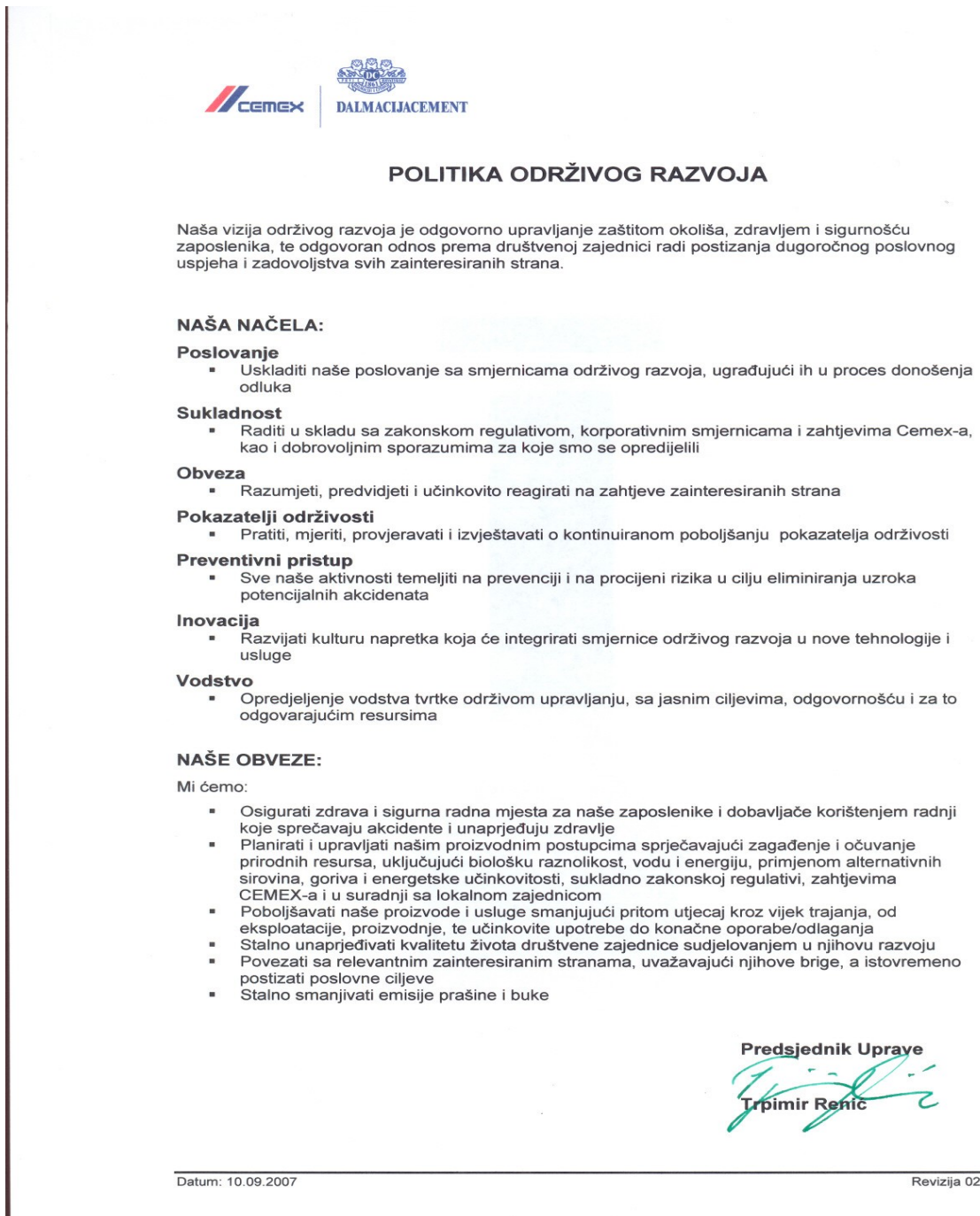

The image displays a collection of CEMEX sustainability communication materials. It includes a white CEMEX bag, a presentation slide titled 'ODRŽIVI RAZVOJ' featuring a cityscape, another slide titled 'ODRŽIVI RAZVOJ u CEMEX-u' showing a worker, a slide titled 'ODRŽIVI RAZVOJ' with a road, and a slide titled 'Pametna SVIJET ZAJEDNO' with a road and a worker. The CEMEX logo is visible on all materials.

Slika 2. Prikaz literature koju CEMEX izdaje vezano za održivi razvoj; izvor CEMEX arhiv

4.2. Osnovna načela poslovanja CEMEX-a

Kako bi pratili svoju viziju i misiju, a time i ostvarili strategiju društveno odgovornog ponašanja u CEMEX-u d.d. Hrvatska svakodnevno slijede Osnovna načela poslovanja koja su prikazana u CEMEX-ovoj „**Politici održivog razvoja**“ čiji preslik ovjerenog primjerka slijedi kao sastavni dio ovog rada:

4.3. Definirane vrijednosti CEMEX d.d. Hrvatska

U svakodnevnom obavljanju djelatnosti CEMEX d.d. Hrvatska teži savršenstvu i kvaliteti, stvarajući dugoročne odnose temeljene na povjerenju i svojim suštinskim vrijednostima – suradnji, integritetu i vodstvu. Suradnja dakako predstavlja rad s drugima u zajedničkoj težnji za kvalitetom. Integritet Cemex-a predstavlja pošteno i odgovorno ponašanje puno uzajamnog poštovanja prema svima i u svakom trenutku. Zadatak vodstva je predvidjeti budućnost i usmjeriti trud na uslugu, kvalitetu i kompetitivnost

4.4. Metode provođenja strategije društveno odgovornog ponašanja

Pri formiranju svoje strategije društveno odgovornog ponašanja CEMEX d.d. Hrvatska, a i CEMEX globalno polazi od svog okruženja i njegove detaljne analize. Na taj način želi što uspješnije iskoristiti postojeće prednosti, minimalizirati nedostatke i implementirati ih u realizaciju svoje strategije društveno odgovornog ponašanja. Detaljno proučavajući svoju opću vanjsku okolinu, naročito znanstveno – tehnološku, prirodno fizičku i socijalno demografsku, te dijalogizima sa interesnim skupinama iz svoje poslovne okoline lako uočava nove mogućnosti za prilagodbu strategije. Znanstveno – tehnološka okolina predstavlja odgovarajuću razinu znanstvenih i tehnoloških otkrića. CEMEX-ovo praćenje i poznavanje ove dimenzije pretpostavka je za ulaganje u istraživačko – razvojnu djelatnost, kao i donošenje strategijskih odluka o unaprijeđenju postojećih i usvajanju novih tehnologija u poduzeću. Zbog globalnog djelovanja organizacije postoji velika mogućnost razmjene iskustava, znanja i tehnologija iz raznih dijelova svijeta i u tom smislu konstantno unapređivanje poslovanja.

SV. JURAJ PLANT: process improvement

Old Polysius seal replaced by "Lamella" seal

Expected savings:	
In fuel demand per year:	94.267 €
In power demand per year:	21.768 €
Total:	116.000 €

Slika 3. Prikaz novog zatvora koji potiče uštede; izvor: Our plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

Kvalitetno ulaganje i korištenje tehnološko znanstvenih dostignuća uveliko doprinosi provođenju strategije društveno odgovornog ponašanja. Nabrojat ćemo neke od njih koje je CEMEX prihvatio i primjenio, a u kasnijim poglavljim i detaljnije ih razraditi:

- Uvođenje novih tehnologija - ekološko gorivo (održivi razvoj te niži troškovi - win win situacija)
- Inovacije u proizvodima (uvrećani betoni, specijalni cementi)
- Inovacije u načinima opskrbe tržišta
- Uvođenje mogućnost korištenja bio goriva (zamjenskih izvora energije umjesto fosilnih) čime se štede neobnovljivi prirodni resursi.
- Ulaganje u tehnologije koje omogućuju korištenje alternativnih sirovina i otpada.
- Smanjenjem udjela klinkera u cementu, odnosno korištenjem drugih materijala, smanjuje se potrošnja energije i iscrpljivanje sirovina. Pritom se vodi računa i o kvaliteti proizvoda, jer su čvrstoća i trajnost temelj njihove sigurne upotrebe.

Slika 4. Stari/novi sustav; izvor: Our plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

- Smanjuje se upotreba uvrećanog cementa tako da prevladava praksa pretvorbe cementa u beton u betonarama i kupnja već gotovog betona na malo.
- Novi vrećasti otprašivači na mlinovima cementa u svim tvornicama CEMEX-a emisiju prašine smanjuju ispod zakonom dozvoljenih graničnih vrijednosti (na 20mg/m³).

- Moderni sustavi za pročišćavanje voda u svim tvornicama uz redovno provođenje kontrole kakvoće otpadnih voda.
- Sanacija zraka i kontinuirano mjerenje kvalitete zraka, u što je uloženo više od 40 milijuna eura.
- Nova hidrantska mreža i filter na hladnjaku klinkera rješava dovod vode u tvornicu te istovremeno osigurava kvalitetnu pitku vodu okolnom stanovništvu.

5. CEMEX-OVI PROJEKTI U SKLOPU STRATEGIJE DRUŠTVENO ODGOVORNOG PONAŠANJA

Održivost i društveno odgovorno ponašanje su sam temelj ukupne poslovne strategije CEMEX-a.

CEMEX d.d. Hrvatska se ponaša kao odgovoran susjed u lokalnim zajednicama u kojima posluje, a krajnji cilj njegovih društvenih ulaganja je doprinos održivom razvoju. Cemexova društvena ulaganja uključuju financijska i davanja kroz imovinu, proizvode i usluge, sponzorstva kao i volontiranje zaposlenika.

CEMEX i Dalmacijacement žele biti odgovorni društveni partneri razvijajući uzajamno korisne odnose sa svojim kupcima, zaposlenicima, dobavljačima i lokalnom zajednicom. CEMEX-ovo poslovanje je usklađeno s najvišim etičkim standardima, uz poštivanje svih zakonskih propisa.

Slika 5. Plakati CEMEX-ovih akcija za zaštitu okoliša; izvor: Our plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

CEMEX je jedan od članova osnivača **Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj**, neprofitne organizacije poslovnog sektora. HRPSOR promiče razvoj koji nudi ravnotežu između poslovnog rasta i korporativne društvene odgovornosti, uključujući zaštitu okoliša. CEMEX i Dalmacijacement aktivno sudjeluju i u životu lokalne zajednice kroz brojne projekte i kao partneri lokalnih udruga i klubova. Svake godine CEMEX d.d. Hrvatska objavljuje dva javna Natječaja za doprinos razvoju društvene zajednice. Pristupnici se natječu za dodjelu donacija i sponzorstava. Natječaju mogu pristupiti organizacije, udruge, klubovi i društva kojima je potrebna pomoć za realizaciju projekata koji utječu na poboljšanje kvalitete života društvenih zajednica i za razvoj zajednice u jednom od sljedećih ključnih područja društvenog djelovanja:

- zaštita okoliša
- zdravlje
- edukacija
- razvoj lokalne zajednice
- kultura
- sport

YEARLY DONATIONS TENDER: support to local community

- Tender focuses on community projects with greater community interest
- Through the tender in 2009 we supported 43 projects from education, health and environment (out of 396 applications)

NATJEČAJ ZA DODJELU DONACIJA | 2010.

Program doprinosa razvoju društvene zajednice

EDUKACIJA RAZVOJ ZAJEDNICE ZDRAVLJE OKOLIŠ KULTURA

CEMEX Hrvatska objavljuje javni Natječaj za doprinos razvoju društvene zajednice. Na Natječaju mogu sudjelovati organizacije, udruge, klubovi i ostala tijela za pružanje pomoći za realizaciju projekata koji utječu na poboljšanje kvalitete života društvenih zajednica.

Natječaju mogu pristupiti organizacije ili su projekti vezani za jedno od navedenih područja društvenog djelovanja:

- EDUKACIJA
- RAZVOJ ZAJEDNICE
- ZDRAVLJE
- OKOLIŠ
- KULTURA

Natječaj je otvoren od **1. do 24. lipnja 2010.** godine, a rezultati će biti objavljeni u rujnu 2010. godine. Odabrani projektima dodijelit će se novčana sredstva u ukupnom iznosu od **500.000 kuna**.

Informacije o općim uvjetima i pristupnici za Natječaj mogu se dobiti na besplatnom telefon: **0800 200 188** ili na web stranici www.cemex.hr.

Prijave za Natječaj primaju se **isključivo** poštom na adresu:
CEMEX Hrvatska d.d.,
Cesta dr. Franje Tuđmana 66,
21212 Kaštel Sućurac;
i isključivo "Program doprinosa razvoju društvene zajednice"

POVEZUJEMO I OSTVARUJEMO!

Slika 6. Natječaj i fotografija dodjele donacija 2017. god.; izvor CEMEX arhiva

Ulaganjem u podizanje kvalitete života zajednice CEMEX ostvaruje načela održivosti i društvene odgovornosti koja su u samim temeljima CEMEX-ove poslovne strategije.

Podupirući realizaciju korisnih projekata za razvoj lokalne sredine, uzvraća gostoprimstvo zajednici u kojoj posluje, ali i osigurava svoj daljnji razvoj. CEMEX d.d. Hrvatska svoje znanje, iskustvo, kontakte i sredstva ulaže u vrijedne inicijative koje doprinose ugledu graditeljske struke i lokalne zajednice, a CEMEX-ova vizija budućnosti očituje se u suradnji s akademskom zajednicom i potpori novim generacijama mladih stručnjaka.

Slika 7. Detalj sa web stranice CEMEX-a; izvor www.cemex.hr

5.1. Zaštita okoliša

Svojim transparentnim radom i kontinuiranim naporima Cemex d.d. Hrvatska teži što kvalitetnijem suživotu sa svojom okolinom. Proizvodnja cementa i eksploatacija sirovina imaju značajan utjecaj na okoliš pa njima Cemex upravljamo na odgovoran način: povećava energetska učinkovitost, smanjuje emisije ugljičnog dioksida, optimira potrošnju sirovina i vode, provodi biološku rekultivaciju rudnika i radi na očuvanju bioraznolikosti. Cemex se obvezao mjeriti, pratiti i konstantno raditi u cilju smanjenja svih utjecaja na okoliš i poboljšanja rezultata zaštite okoliša. Briga za zaštitu okoliša dio je svakodnevnih aktivnosti zaposlenika CEMEX-a Hrvatske.

Slika 8. Cvijet ispred tvornice; izvor www.cemex.hr

5.1.1. CDM sustav – sustav izvještavanja o okolišnim incidentima

Komunikacija je jedan od ključnih elemenata za uspješno upravljanje sustavom zaštite okoliša. DALMACIJACEMENT je uspostavio niz procedura koje reguliraju internu komunikaciju među različitim razinama i funkcijskim odjelima, kao i postupke zaprimanja, arhiviranja i odgovaranja. Obaveza je svakog zaposlenika u sustavu prijaviti nesukladnosti, neplanirane događaje, incidente ili oštećenja imovine.

- Na globalnoj razini CEMEX je uveo najsuvremeniju računalnu platformu koja na jednom središnjem mjestu prati i analizira incidente, te omogućuje nadzor nad provođenjem preventivnih i korektivnih mjera. Ovakav način praćenja poslovnih procesa primjenjuje se u 22 zemlje, uključujući Hrvatsku.
- U okviru Inicijative o održivom razvoju cementne industrije (CSI - Cement Sustainability Initiative -) razvijen je sustav redovitog mjesečnog izvještavanja o ključnim pokazateljima poslovanja (KPI - Key Performance indicators): upravljanje klimatskim promjenama, potrošnja energije i emisija sumpornih i dušikovih oksida po toni proizvedenog cementa.

Tablica 1: prikaz uštede energije u razdoblju 2015. – 2017. godine

Korištenje energije					
Godina		2015.	2016.	2017.	Globalni cilj
Udio alternativne sirovine, %		10,07	8,65	8,23	Uvođenje 12% alternativnih sirovina do 2015., 15% do 2020.
Udio obnovljivih izvora energije, %		0,4	0,98	1,36	10% zamjena fosilnih goriva alternativnim gorivima do 2015., 15% do 2020.
Specifični utrošak energije, MJ/t		3411	3470	3440	

klinkera				
Klinker/cement faktor*, %	80,74	73,59	73,61	
* Odnos između potrošnje klinkera i proizvodnje cementa izračunato u skladu sa CSI protokolom.				

Izvor: Prezentacija o očuvanju okoliša, 2009., CEMEX arhiva

5.1.2. Emisije u zrak

Emisije u zrak nastaju u procesu izgaranja goriva i tijekom proizvodnje cementa. To su dušikovi oksidi (NO_x), sumporni oksidi (SO_x) i praškaste tvari. Cemex d.d. Hrvatska je ugradio automatske sustave za mjerenje emisija na svim svojim glavnim ispustima.

Tri automatske mjerne stanice za praćenje kakvoće zraka postavljene su još 2003. godine u Kaštel Sućurcu, u rudniku Sveti Kajo u Solinu i u Splitu. Na taj način osigurali smo praćenje kakvoće zraka na ovom području. CEMEX d.d. Hrvatska kontinuirano provodi aktivnosti koje će omogućiti prijenos podataka o mjerenju emisija i kakvoće zraka u Informacijski sustav kakvoće zraka.

Tablica 3: Prikaz emisija u zrak u razdoblju 2015. – 2017. godine

Emisije u zrak				
Godina	2015.	2016.	2017.	Globalni cilj
Ukupna emisija NO _x t/g	3417	4364	4061	
Specifična emisija NO _x g/ t klinkera	2105	2417	2263	Smanjenje specifične emisije NO _x po toni klinkera za 15% do 2015. uzimajući kao osnovu 2005.

Ukupna emisija SO _x t/g	300	366	380	
Specifična emisija SO _x g/ t klinkera	185	203	212	Smanjenje specifične emisije SO _x po toni klinkera za 10% do 2015. uzimajući kao osnovu 2005.
Ukupna emisija prašine (t/g)	698	452	76	
Specifična emisija prašine g /t klinkera	430	250	42	Smanjenje specifične emisije praškastih tvari po toni klinkera za 50% do 2015. uzimajući kao osnovu 2005.
% proizvedenog klinkera u pećima sa kontinuiranim mjerenjima	100%	100%	100%	
% rotacijskih peći sa kontinuiranim praćenjem emisija	100%	100%	100%	

Izvor: Prezentacija o očuvanju okoliša, 2009., CEMEX arhiva

5.1.3. Studija "Hrvatska industrija cementa i klimatske promjene"

Promjena klime predstavlja sastavni dio politike održivog razvoja, a prepoznata je i kao dominantan problem zaštite okoliša u 21. stoljeću. Udruženje hrvatskih tvornica cementa (CCA) zbog toga je naručilo izradu studije "Hrvatska industrija cementa i klimatske promjene" s ciljem objektivne procjene mogućnosti cementne industrije u Hrvatskoj da tehničko-tehnološkim mjerama smanji emisiju ugljičnog dioksida (CO₂), stakleničkog plina koji nastaje u procesu proizvodnje cementa. Studija "Hrvatske industrije cementa i klimatske promjene" je prvo istupanje hrvatske industrije vezano za Kyoto Protokol.

5.1.4. Program mjera za smanjenje emisije CO₂

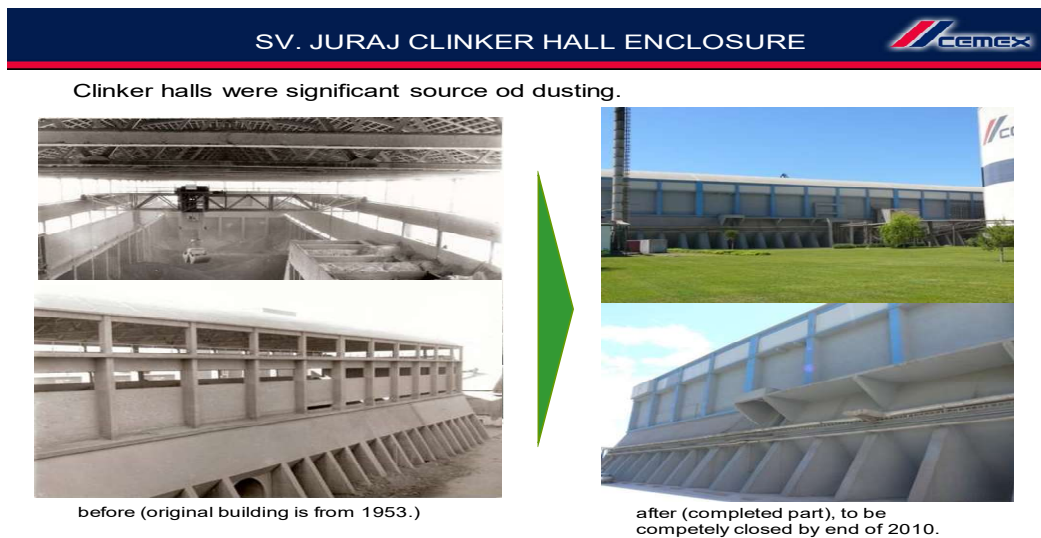
Temeljem studije “Hrvatske industrije cementa i klimatske promjene“ CEMEX Hrvatska je izradio Program mjera za smanjenje emisije CO₂, koji obuhvaća:

- Korištenje alternativnog goriva od otpada (isključivo bio-otpad)
- Smanjenje udjela klinkera u cementu
- Povećanje energetske efikasnosti procesa proizvodnje klinkera

5.1.5. Program sanacije utjecaja na zrak

Slika 9. Pogled na postrojenje CEMEX-a; izvor www.cemex.hr

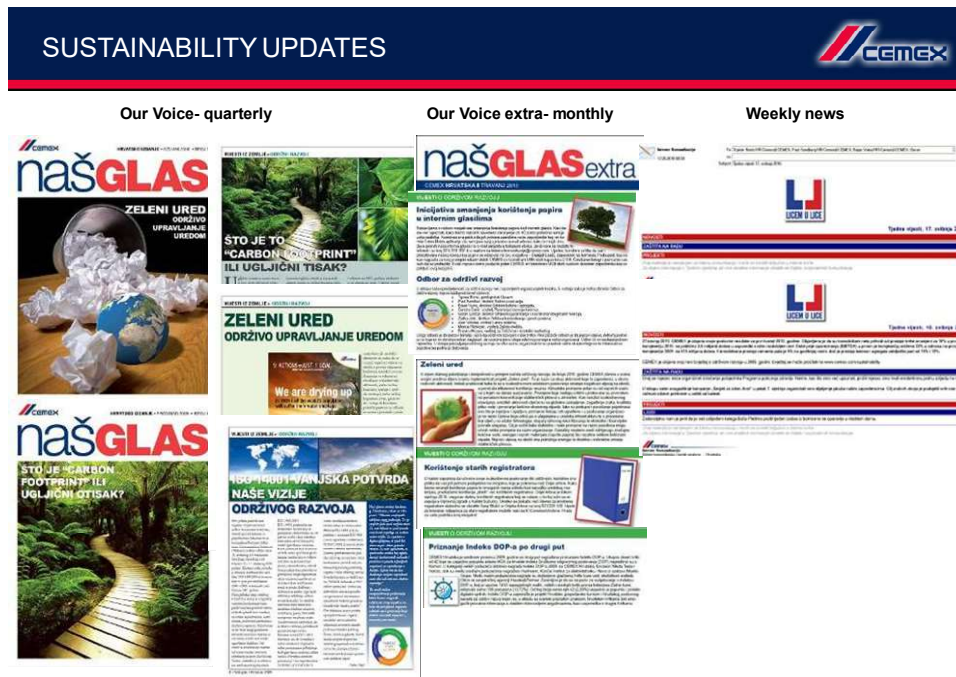

Slika 10. Sanacija tvornice Sv. Juraj za smanjenje emisije prašine; izvor CEMEX arhiva

CEMEX Hrvatska je već 2001. godine započeo provedbu Programa sanacije utjecaja na zrak ugradnjom visokoučinkovitih vrećastih filtara na ispuštima rotacijskih peći i hladnjaka klinkera. Ovaj je program obuhvatio ugradnju vrećastih filtara na rotacijskim pećima i

hladnjacima klinkera u sve tri CEMEX-ove tvornice, što je rezultiralo znatnim smanjenjem emisije prašine u okoliš i to ispod zakonom dozvoljeni vrijednosti na 20 mg/m³.

U svibnju 2008. u rad je pušten vrećasti filtar hladnjaka klinkera rotacijske peći tvornice 10. kolovoz, čime je zaključen Program sanacije utjecaja na zrak. Ukupna vrijednost sredstava uložениh u zaštitu zraka iznosi **150 milijuna kuna**.

Slika 11. Naslovnice Glasnika koji izdaje CEMEX o poslovanju u skladu za zaštitom okoliša; izvor CEMEX arhiva

5.2. Učinkovito korištenje resursa

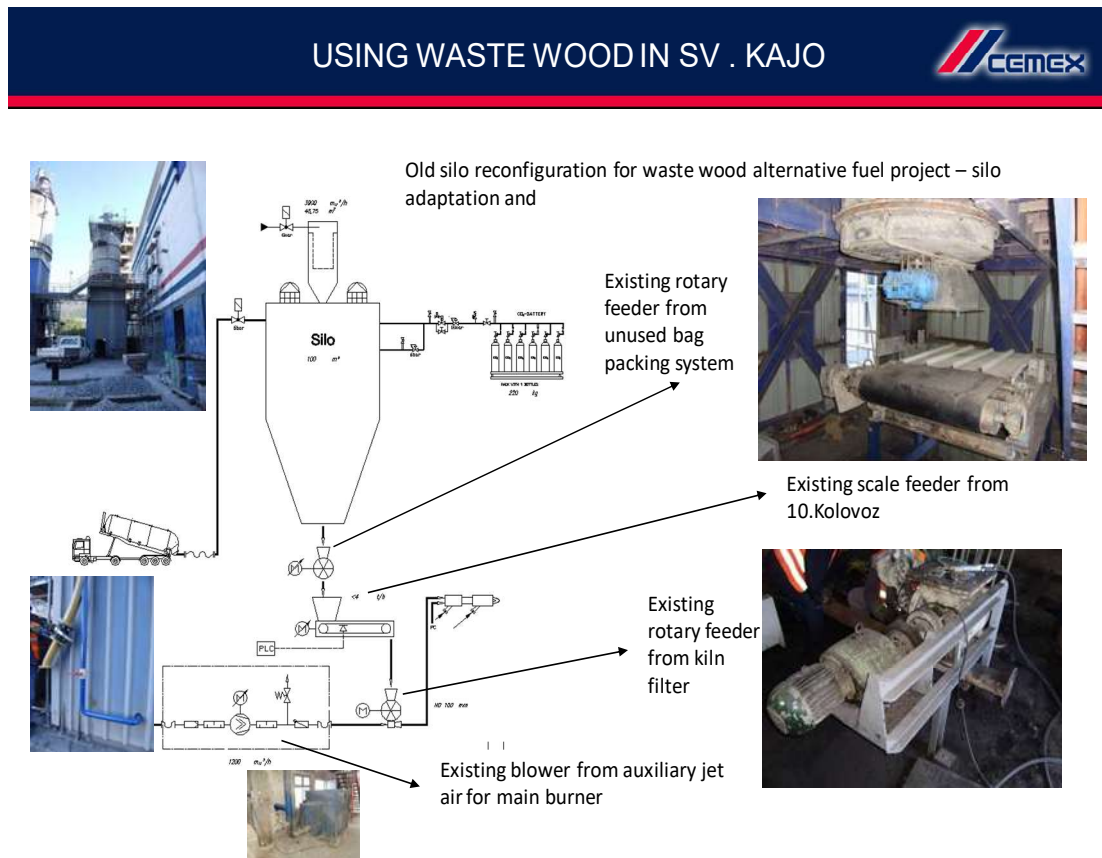
5.2.1. Korištenje materijala i goriva

Cementna industrija ima visoke zahtjeve za energijom i materijalima, ali s druge strane osigurava mnoge mogućnosti za uporabu i ponovnu upotrebu različitih vrsta industrijskog proizvodnog otpada.

Peći za proizvodnju klinkera u najvećem dijelu koriste fosilna goriva. Međutim, korištenjem alternativnih goriva i materijala mogu se smanjiti troškovi goriva i emisije ugljičnog dioksida, a zajednici osigurati primjeren i učinkovit način zbrinjavanja otpada. Smanjivanjem udjela klinkera u cementu koji proizvodi CEMEX zamjenom drugim materijalima može se smanjiti

potrošnja energije, ali i korištenje prirodnih resursa. Jedan od načina za optimiziranje korištenja materijala je bolja metoda kontrole sastava sirovine i osiguranje koegzistentne mješavine. Na taj način smanjuje se otpadna sirovina i poboljšava energetska učinkovitost.

Dakle primjenom novih tehnologija uvode se ekološka goriva što donosi višesturku korist i za zaštitu okoliša i kao ušteda općenito.

Slika 12. Sustav korištenja otpada za nova goriva; izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

5.2.2. Učinkovito korištenje vode

Tvornice cementa nisu zagađivači voda jer voda ne dolazi u doticaj s proizvodom. No, kako su Cemexove tvornice Sveti Juraj, Sveti Kajo i 10. kolovoz smještene u neposrednoj blizini voda, jedan od naših primarnih zadataka tvrtke je upravo očuvanje vodnih bogatstava koja okružuju ove tvornice.

Voda se u proizvodnji koristi isključivo kao rashladni medij. Dio potrebnih količina vode koristi se i u svrhu snižavanja temperature plinova peći prije ulaska u vrećaste filtre te se u zatvorene sustave dodaje samo ona količina svježje vode koja je potrošena ili isparena u proizvodnom procesu.

CEMEX d.d. Hrvatska je ispred sebe postavio visoke kriterije implementacije sustava zaštite voda. U svim pogonima izgrađena su postrojenja za pročišćavanje voda koja se sastoje od separatora ulja i masti, taložnica, mastolova, septičkih jama i rešetki za odvajanje krupnijih čestica. Trenutačno u suradnji s Hrvatskim vodama CEMEX d.d. Hrvatska izrađuje projektnu dokumentaciju za pronalaženje optimalnog tehničkog rješenja sakupljanja oborinskih i slivnih voda eksploatacijskog polja Sveti Juraj - Sveti Kajo.

Tijekom 2006. godine optimizirani su rashladni sustavi u tvornici Sveti Kajo čime je smanjena potrošnja vode za **51,45%** u odnosu na 2005. godinu, izbjegnuta mogućnost puknuća opskrbnih vodovodnih cijevi i smanjena količina otpadnih rashladnih voda.

5.2.3. Recikliranje otpada

Osnovna filozofija CEMEX-a u hijerarhiji upravljanja otpadom je izbjegavanje stvaranja otpada ili ponovna upotreba otpada na lokaciji gdje je to tehnički moguće. Tako se sav otpadni materijal iz procesa proizvodnje, kao i materijal nastao rušenjem starih objekata, reciklira i vraća u proizvodni proces.

Slika 13. Korištenje otpada u daljnjoj izgradnji; izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

RECYCLE FOR LITTLE FRIENDS

Brief description

- Employees collect, donate & recycle plastic and glass packaging that is returnable at small fee (0,50 HRK per unit)
- CEMEX will match the amount collected by employees
- Collected amount will be donated to the local home for children without parents that CEMEX supports

Slika 14. Promicanje reciklaže; izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

5.2.4. Projekt zbrinjavanja komine masline

Održiv razvoj nije zadan i nepromjenjiv cilj, već stalni proces usavršavanja i izgradnje dugotrajnih odnosa sa svim interesnim skupinama. Kako bi tvrtka osigurala svoju održivost, mora unaprijediti poslovanje i to upravo tako da osigura opstanak generacija koje dolaze, jednostavno - moramo graditi pametan svijet zajedno. Briga za okoliš i održivo poslovanje vidljivi su i u pilot projektu o **zbrinjavanju komine masline**, otpadnog materijala koji se dobiva procesom proizvodnje maslinovog ulja, a koji je CEMEX 2008. godine pokrenuo u suradnji sa Zajednicom maslinara i uljara Hrvatske.

Prikupljena komina uvodi se tako u tehnološki proces proizvodnje klinkera i kao dio tog procesa ulazi u završni proizvod, cement. To je bilo prvo organizirano prikupljanje ove vrste

biomase u Hrvatskoj koje je s jedne strane omogućilo proizvođačima maslina i maslinovog ulja da na adekvatan način zbrinu kominu, a s druge je pokazalo koliko CEMEX d.d. Hrvatska brine o svom utjecaju na lokalnu zajednicu. Naime, određene vrste komine se ne smiju odlagati u prirodu zbog visokog sadržaja organskog ugljika, kao i neugodnog mirisa.

Slika 15. Proces zbrinjavanja komine izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

Podršku projektu zbrinjavanja maslinove komine osim uljara i maslinara dao je i Upravni odjel za gospodarstvo, razvitak i obnovu Splitsko-dalmatinske županije.

Kao što se sve mijene u prirodi odvijaju u ciklusima, tako je i u sustav proizvodnje cementa iskorištavanjem komine uključena biomasa, čijom se upotrebom, odnosno korištenjem njene toplinske vrijednosti, na kraju dolazi do građevinskog materijala cijenjenog u Hrvatskoj i u široj regiji, CEMEX-ovog cementa. Upravo su neke građevine koje koriste ovaj cement osvojile prestižnu međunarodnu CEMEX-ovu Graditeljsku nagradu. Kao posebno vrijedne projekte iz prijašnjih godina izdvajamo splitsku Rivu, Skradinski most, FN kuću u Zagrebu te zadarske Morske orgulje. CEMEX d.d. Hrvatska je i prošle, 2017. godine bio pokrovitelj jedine nagrade koja se u našoj zemlji dodjeljuje građevinskim projektima u kojima zajednički sudjeluju arhitekti, građevinari i investitori. To je prilika da se svi prisjete dostignuća koja je

ova struka ostvarila tijekom zadnje dvije godine, kao i podsjetnik kako je podrška i ulaganje u ovu važnu gospodarsku djelatnost nužna radi ostvarenja potrebne zaposlenosti.

5.3. Bioraznolikost

Očuvanje bioraznolikosti jedna je od temeljnih vrijednosti za koje se opredijelio CEMEX. Nastojanja s ciljem očuvanja bioraznolikosti ugrađena su u svakodnevne operacije CEMEX-a u svim zemljama u kojima posluje, a uspostavljena je suradnja s vodećim svjetskim udrugama koje rade na planu očuvanja bioraznolikosti, sveučilištima, zajednicama i drugim organizacijama.

CEMEX djeluje u partnerstvu s organizacijama za očuvanje bioraznolikosti radi razmjene znanja i poboljšanja načina na koji upravlja zaštitom bioraznolikosti. U prosincu 2007. potpisan je desetogodišnji ugovor o suradnji s udrugom BirdLife International, najveće mreže svjetskih organizacija za očuvanje bioraznolikosti u svijetu. BirdLife djeluje s lokalnim zajednicama na promoviranju održivog korištenja prirodnih resursa radi očuvanja ptica – važnog pokazatelja stanja ekosustava – kao i drugih biljnih i životinjskih vrsta.

U suradnji s njima radi se na implementaciji mjera očuvanja bioraznolikosti u CEMEX-ovim kamenolomima diljem svijeta, kao i na podržavanju širih inicijativa za očuvanje bioraznolikosti i podizanja svijesti o ovom pitanju.

Strategijom o bioraznolikosti CEMEX se obvezao na upravljanje i očuvanje bioraznolikosti na lokacijama na koje utječu njegove operacije. U sljedećim godinama CEMEX-ov rad će se usredotočiti na:

- određivanje područja od značaja za bioraznolikost i izradu smjernica za planove rekultivacije za sve rudnike
- promoviranje lokalnih planova upravljanja bioraznolikošću i praćenje napretka kroz ključne pokazatelje učinkovitosti
- suradnju s lokalnim, nacionalnim i međunarodnim organizacijama za zaštitu okoliša i povećanje razine svijesti o bioraznolikosti među našim zaposlenicima i drugim dionicima.

5.3.1. Biološka rekultivacija

Eksploatacija „tupine“ kao mineralne sirovine za proizvodnju cementa ima negativan utjecaj na okoliš te je obveza CEMEX-a tijekom izvođenja i nakon završetka eksploatacijskih radova sanirati eksploatirano zemljište.

Institut za jadranske kulture i melioraciju krša iz Splita izradio je Projekt biološke sanacije eksploatacijskog polja Sv. Juraj – Sv. Kajo u siječnju 2006. godine i Projekt biološke sanacije eksploatacijskog polja 10. kolovoz u svibnju 2007. godine. Projekti obuhvaćaju sanaciju cjelokupne površine tupinoloma nakon završene eksploatacije i izvršenih tehničkih i biotehničkih mjera prema Glavnom rudarskom projektu. S obzirom na geološke, hidrografske i klimatske karakteristike područja, projektima su predloženi biološko-tehnički melioracijski radovi, biljne vrste i tipovi sadnje. Svrha biološke rekultivacije je stvoriti zaštitni šumski pojas, spriječiti eroziju, osigurati stabilnost zemljišta, zaštititi tlo i regulirati otjecanje vode.

Ukupna površina zemljišta u tupinolomu Sv. Juraj – Sv. Kajo koja se može biološki rekultivirati je 190.000 m². Do sada je CEMEX d.d. Hrvatska uložio milijun kuna i rekultivirao 4 bloka u eksploatacijskom polju Sv. Juraj - Sv. Kajo te, u dogovoru s mještanima, površinu uz prilaznu cestu u Sv. Kaji ukupne površine 122.000 m². Nakon više godina ovaj pojas će zatvoriti pogled na površinski kop, a smanjit će se i širenje prašine prema obližnjim naseljima.

Slika 16. Zelene površine koje je uredio CEMEX; izvor CEMEX arhiva

Prvi put 2017. godine CEMEX d.d. Hrvatska počinje se s biološkom rekultivacijom tupinoloma 10. kolovoz. Zasadit će se ukupno 429 stablašica, 1.552 grmova i penjačica i 1.220 trajnica na površini od 13.500 m². Radovi će se obavljati po već spomenutom Projektu biološke sanacije eksploatacijskog polja 10. kolovoz, koji je izradio Institut za jadranske

kulture i melioraciju krša u Splitu. U sanaciju tupinoloma uložit će se ukupno oko 10 milijuna kuna.

5.3.2. Maslinovo ulje

Maslinovo ulje Lintar – prvo hrvatsko ulje dobiveno iz rekultiviranog dijela rudnika

Da ulaganje u održivi razvoj nema alternativu, potvrđuje nam i projekt Lintar, u kojem se ogleda CEMEX-ova posvećenost zaštiti okoliša, ali i njegovanju odnosa sa zaposlenicima te ulaganje u razvoj zajednice u kojoj tvrtka djeluje.

U nastojanju da se optimalno iskorištavanje područja rudnika pomiri s potrebama lokalne zajednice za ljepšim okolišem, rodila se ideja o **sanaciji rudnika** na način da se smanji površina, a poveća dubina kopa, čime bi se smanjio negativan vizualni učinak, a rudnik udaljio od naseljenih područja. Projekt sanacije na taj bi način osigurao kontinuitet poslovanja najznačajnijeg poslovnog subjekta u regiji, a istovremeno bi zadovoljio potrebe lokalne zajednice.

Slika 17. CEMEX-ov maslinik; izvor arhiva CEMEX-a

CEMEX d.d. Hrvatska radi na tome da niže etaže sjevernog dijela eksploatacijskog polja u skoroj budućnosti trajno ozeleni te stvori prirodni koridor bilja i stabala.

CEMEX d.d. Hrvatska je, nakon gotovo sto godina eksploatacije, sanacijom rudnika u zadnjih desetak godina na osnovi već prethodno spomenutog projekta Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša rekultivirao više od 200.000 kvadratnih metara površine. Osim autohtonih vrsta mediteranskog bilja, tvrtka je na području južnih padina Kozjaka zasadila i impresivan maslinik. Uz manji maslinik u tvornici Sv. Kajo, maslinik u rudniku proteže se na površini od gotovo 35.000 kvadratnih metara. Tako CEMEX danas broji približno dvije tisuće stabala maslina, većinom sorte oblica, a o njima se od sredine 2009. tijekom cijele godine brine osamdesetak članova Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Dalmacijacement, većinom zaposlenika CEMEX-a. Na prigodnoj svečanosti održanoj 26. svibnja 2017. u kaštelanskom dvorcu Vitturi, CEMEX Hrvatska predstavila je maslinovo ulje Lintar proizvedeno iz plodova CEMEX-ovih maslinika.

Slika 18. Boca maslinovog ulja Lintar, izvor brošura o projektu Lintar, CEMEX

Djevičanski maslinovo ulje nazvano Lintar nastalo je tako u jedinstvenom projektu koji je spojio inicijativu zaposlenika CEMEX-a d.d. Hrvatska s predanošću tvrtke prema poslovanju utemeljenom na održivom razvoju. Ovo dragocjeno djevičansko maslinovo ulje pokazuje i neraskidivu povezanost CEMEX-a d.d. Hrvatska sa zajednicom u kojoj tvrtka posluje. Upravo je ime Lintar stari naziv za Kaštelanski zaljev, a dolazi od grčke riječi koja označava lijevak. Čak i boca u obliku lijevka mnogostruko simbolizira procese prešanja, pročišćavanja i pretakanja ulja, kao i pripadnost mediteranskom kulturnom i tradicijskom podneblju.

CEMEX-ovo maslinovo ulje prvi put je javnosti predstavljeno na prošlogodišnjem Noćnjaku, tradicionalnoj međunarodnoj manifestaciji maslinara i uljara. Tom je prilikom stručni sud Lintaru dodijelio priznanje za kvalitetu djevičanskog maslinovog ulja.

Projekt Lintar potvrđuje da ulaganje u održivi razvoj nema alternativu te odražava CEMEX-ovu posvećenost uređenju okoliša, ali i njegovanju odnosa sa zaposlenicima te ulaganju u razvoj zajednice u kojoj tvrtka posluje.

Slika 19. Promocija i nagrada ulju Lintar; izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

Višegodišnji trud i neiscrpnu ljubav prema prirodi tvrtka je pretočila u ovo maslinovo ulje. Plod rada i ulaganja CEMEX-a d.d. Hrvatske, ponos tvrtke, nosi naziv Lintar, djevičansko maslinovo ulje visoke kvalitete.

Slika 20. Maslinika ispred tvornice; izvor: CEMEX arhiva

5.4. Dan otvorenih vrata

U želji da svojim susjedima i sugrađanima približi svoj rad, način proizvodnje cementa i ulaganja u zaštitu okoliša i zdravlja, a na inicijativu Europskog udruženja cementne industrije, CEMEX d.d. Hrvatska od 2006. godine organizira Dan otvorenih vrata.

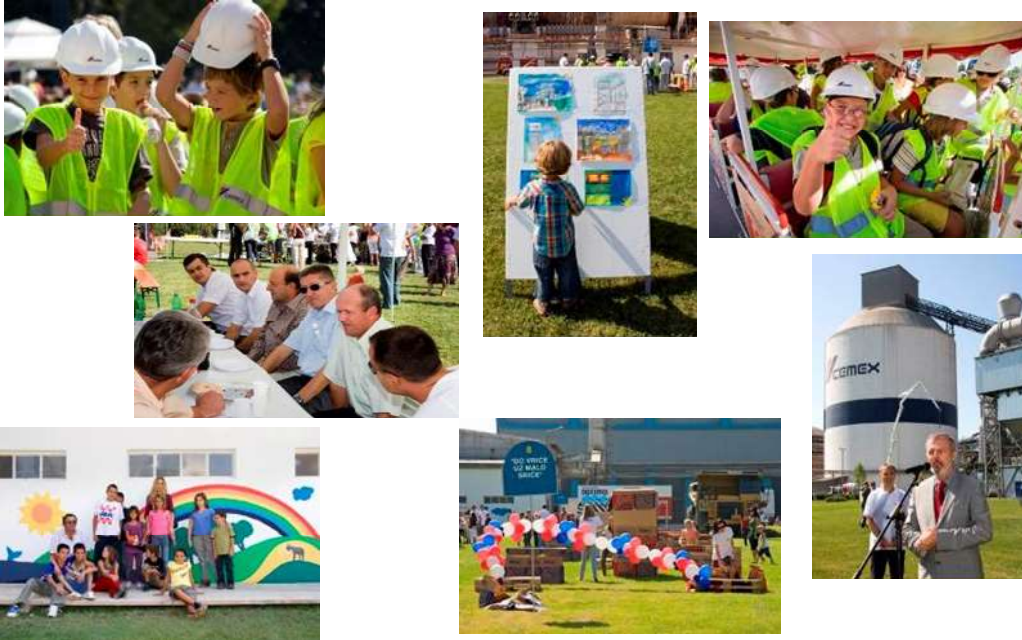
U CEMEX-u d.d Hrvatska se na Dan otvorenih vrata gleda ne samo kao na priliku da susjede bolje upoznamo sa svojim radom, već i kao priliku da se i CEMEX bolje upozna sa zajednicom čiji je dio.

Već četiri godine za redom otvara vrata svojih pogona i poziva na druženje svoje susjede za koje uobičajeno pripreme brojne zabavne i edukativne aktivnosti. Počevši od nezaobilaznog turnira na balote, preko vožnje vlakićem kroz CEMEX-ove pogone i penjanja na vrh silosa s kojeg puca pogled na tvornicu i čitav Kaštelanski zaljev, do simulacije procesa dobivanja betona u kojoj sudjeluju najmlađi gosti, sve je organizirano kako bi CEMEX svoji susjedima približio svoje poslovanje, ali se isto tako dobro družili, zabavili i bolje upoznali.

OPEN DOOR DAY: key local community event

- 1.600 people from local community visited our 2009 ODD event
- this year we plan to focus our communication on alternative fuels

Slika 21. Prikaz otvorenih dana; izvor: Plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive

CEMEX d.d. Hrvatska je započeo i tradiciju sadnje česmice, koja će nastavkom održavanja Dana otvorenih vrata kroz godine koje dolaze dati novi drvodred u tvorničkom pogonu. Stabla koja se sade znak su CEMEX-ove podrške održivom razvoju i ulaganjima u ekologiju te nastavak oplemenjivanja zelenih površina kojih CEMEX d.d. Hrvatska u krugu tvornica ima više od 90.000 m².

Koliko je važan i uspješan ovaj događaj pokazuje broj gostiju koji raste iz godine u godinu, ali i spremnost sugrađana na sudjelovanje.

5.5. CEMEX Student

CEMEX d.d. Hrvatska u suradnji s Građevinskim fakultetima u Splitu, Rijeci, Osijeku i Zagrebu organiziraju natječaj pod nazivom CEMEX Student program. Cilj ovog programa je pružiti priliku budućim inženjerima građevinarstva da dožive profesionalno iskustvo uz dodatno upoznavanje suvremenih mogućnosti primjene cementa odnosno betona. Natječaj je namijenjen studentima četvrte godine građevinskih fakulteta u kojemu studenti u parovima

rješavaju praktični zadatak iz područja struke. U osmišljavanju zadatka koji prati aktualne trendove u građevinarstvu i razvoju cementa i betona sudjeluju i sveučilišta spomenutih gradova. Studenti s najboljim rezultatima kao nagradu dobivaju stručno usavršavanje u jednoj od zemalja u kojima CEMEX posluje. CEMEX Student program tako potiče akademsku izvrsnost, omogućavajući studentima boravak u poslovnom okruženju, u tehnološki najnaprednijim pogonima za proizvodnju i primjenu građevinskih materijala. Uključivanje društvene zajednice, u ovom slučaju sveučilišta, u program i načine rada tvrtke, jedna je od aktivnosti društveno odgovornog poslovanja CEMEX-a d.d. Hrvatske.

Slika 22. Plakat i letak programa CEMEX student izvor www.cemex.hr

5.6. Sanacija cesta

Prepoznajući najvažnije potrebe te znajući kako je prometna povezanost od ključne važnosti za razvoj lokalne zajednice, CEMEX d.d. Hrvatska je donirao više od milijun kuna smo za obnovu dviju prometnica:

- pristupne ceste koja vodi do rudnika Sveti Kajo u Solinu
- ceste Put Majdana u Solinu koja se nalazi ispred Osnovne škole Don Lovre Katić.

Kao aktivan član zajednice u kojoj posluje, tvrtka je u suradnji s Gradom organizirala i akciju čišćenja ulice Put Majdana u Solinu. U akciju su se uključili DVD Klis i Udruga dragovoljaca veterana Domovinskog rata CEMEX d.d. Hrvatska.

5.7. Suradnja s akademskom zajednicom

CEMEX d.d. Hrvatska je svjesan važnosti ulaganja u generacije koje dolaze pa razvija i njeguje intenzivnu suradnju s obrazovnim institucijama i strukovnim udruženjima kao što su fakulteti, visoke i srednje škole te strukovne udruge. Svojim doprinosom jača neophodnu suradnju gospodarskog sektora i znanosti.

S tom namjerom je još 2006. godine Cemex d.d. Hrvatska sklopio sporazum o suradnji s Ekonomskim fakultetom u Splitu, dok je sporazum s Fakultetom elektronike, strojarstva i brodogradnje u pripremi. Ključna područja obuhvaćena tim sporazumima odnose se na studentsku praksu, suradnju na seminarskim, diplomskim i poslijediplomskim radovima te sudjelovanje studenata na pojedinim istraživačkim i razvojnim projektima.

2008. godine CEMEX d.d. Hrvatska je potpisao ugovor s Građevinsko - arhitektonskim fakultetom Sveučilišta u Splitu o najmu laboratorija za građevinske materijale. Ovaj ugovor će omogućiti CEMEX-u d.d. Hrvatska provođenje ispitivanja primjene svojih proizvoda u svrhu boljeg zadovoljenja zahtjeva kupaca kao i u svrhu njihova razvoja. S druge strane ovakav ugovor omogućava fakultetu dodatno opremanje laboratorija te njegovu bolju iskoristivost u nastavno istraživačke svrhe.

Suradnja CEMEX-a d.d. Hrvatske i GAF-a, predstavlja doprinos razvoju, kako znanstveno istraživačkih tako i edukativnih resursa dostupnih budućim inženjerima građevinarstva, na što je CEMEX d.d. Hrvatska posebno ponosan.

5.8. Nagrade

CEMEX je dobitnik izrazito velikog broja nagrada koje itekako odražavaju njegovo aktivno sudjelovanje i stalni napredak i potporu strategiji društveno odgovornog ponašanja.

SUSTAINABILITY RELATED RECOGNITIONS

Croatian CSR Award

 INDEKS DOP-a
DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE U HRVATSKOJ

2008

2009

GLOBALNI LIDER DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI RAZMIŠLJA, ULAŽE I POMAŽE LOKALNO

Local community CSR Award, 2009

 DODIR DOBROTE
SALISITIVNI BIKAR HUMANITET

Local community - Industrial building landscaping Award, 2009

Slika 23. Fotografije nekih dodijeljenih nagrada; izvor CEMEX arhiva

Dobitnik je nagrada kako na globalnom tako i na lokalnom nivou. Navodimo neke od njih:

Jeste li znali?

- Izdali smo 16 knjiga o očuvanju prirode u suradnji s različitim skupinama za očuvanje bioraznolikosti

- U suradnji s Conservation International i International League of Conservation Photographers objavili smo knjigu "Klima za život: odgovor na globalni izazov". Ova se knjiga bavi klimatskim promjenama te onim što možemo poduzeti sada te u idućim desetljećima da bismo drastično smanjili opasnosti po ljudsko zdravlje, gospodarsko blagostanje i biološku raznolikost našeg planeta koja je nezamjenjiva.

Nagrade:

Ovo su neke od glavnih nagrada koje je CEMEX primio 2008:

- 5. mjesto na rang-listi prema indeksu OMI (Opportunities for the Majority) među 75 kompanija iz Južne Amerike i Kariba; indeks sastavljaju Innovest i Inter-American Development Bank,
- 4. mjesto u skupini Građevinarstvo i materijali prema indeksu Covalence Ethical Ranking koji obuhvaća 540 svjetskih kompanija.
- Pet certifikata ENERGY STAR za cementare koje daje američka Agencija za zaštitu okoliša (EPA).
- Nagrada za društveno odgovorno poslovanje koju dodjeljuje Hispanic National Bar Association (HNBA), SAD i Meksiko.
- Nagradu za društveno odgovorno poslovanje petu godinu zaredom CEMEX-u je dodijelio meksički CEMEFI.
- Nagrada za prijevoz i logistiku koju dodjeljuju britanski Safety and Health Practitioner i Institute of Occupational Safety and Health (SHP IOSH).
- Nagrada za zaštitu okoliša koju dodjeljuje kostarikansko Ministarstvo za okoliš i energetiku.
- Nagrada za društveno odgovorno poslovanje koju dodjeljuju egipatske burze u Kairu i Aleksandriji (CASE).

Suradnje:

Surađujemo s nizom međunarodnih i lokalnih organizacija kako bismo bili sigurni da održivom razvoju doprinosimo na najbolji mogući način.

- 2007. smo potpisali desetogodišnji sporazum s Birdlife International, najvećom mrežom neovisnih ekoloških organizacija i vodećim autoritetom u zaštiti ptičjih vrsta. To nam pomaže u naporima da zaštitimo bioraznolikost i stvorimo zdrava, prirodna staništa na našim lokacijama i u njihovoj blizini.
- Surađujemo s organizacijom Conservation International kako bismo doprinijeli globalnim nastojanjima u očuvanju bioraznolikosti i podizali svijest ljudi u tom smislu.
- Članovi smo Inicijative za održivost u industriji cementa i Projekta energetske učinkovitosti u zgradama Svjetskoga poslovnog vijeća za održivi razvoj.
- 2004. smo potpisali UN-ov Global Compact. Ta inicijativa na dobrovoljnoj bazi promiče pozitivne poslovne prakse u zaštiti ljudskih prava i prava radnika.

6. ZAKLJUČAK

CEMEX d.d. Hrvatska je odgovoran susjed u lokalnim zajednicama u kojima posluje, a krajnji cilj CEMEX-ovih društvenih ulaganja je doprinos održivom razvoju. Današnja djelovanja cementne industrije pa tako i CEMEX d.d. Hrvatska podjednako su usmjerena ka korištenju zamjenskih izvora energije umjesto fosilnih i zamjeni što većeg dijela klinkera u cementu, pri čemu se štede neobnovljivi prirodni resursi i smanjuje onečišćenje zraka. CEMEX d.d. Hrvatska je predan kulturi sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu što je sastavni dio naše svakodnevne skrbi i odražava se ponašanjem naših zaposlenika. Odgovorno upravlja zaštitom okoliša, zdravljem i sigurnošću zaposlenika te ima odgovoran odnos prema društvenoj zajednici radi postizanja dugoročnog poslovnog uspjeha.

Načela održivosti na odgovarajući način se implementiraju u sve segmente razvoja poduzeća. Nositelj je certifikata Sustava upravljanja okolišem ISO 14001:2004 te OHSAS 18001 – Sustava upravljanja zdravljem i zaštitom na radu. Od početka 2007. godine CEMEX je na globalnoj razini uveo SMS (sustav upravljanja održivim razvojem) – sustav održivog upravljanja utjecajem na okoliš, ekonomsku i društvenu okolinu.

Iz svega što smo naveli u ovom radu da se zaključiti da CEMEX d.d. Hrvatska kontinuirano kreira svoju strategiju društveno odgovornog ponašanja i svakodnevno djeluje u skladu s njom. Svakodnevno smo svjedoci novih pomaka i pokušaja da se što više djeluje za dobrobit okoliša stanovništva i zaposlenih. Brine o očuvanju zraka, zaštiti voda, recikliranju, te rekultivira eksploatirana područja. Pri tome svemu kreira i nove eko proizvode, kao što je nagrađivano malinovo ulje. Ipak valja napomenuti da CEMEX d.d. Hrvatska i dalje prati predrasuda velikog zagađivača i nepoželjnog susjeda unatoč svim aktivnostima koje provodi u sklopu strategije društveno odgovornog ponašanja kako bi taj negativni imidž minimalizirao. U našoj županiji česti su prosvjedi i primjedbe stanovništva koji žele skrenuti pažnju da jedan ovakav gigant kao što je CEMEX d.d. Hrvatska i dalje izvor onečišćenja (vidjeti privitak članak Slobodna Dalmacija). CEMEX d.d. Hrvatska tako mora i dalje razmišljati o novim pothvatima i poduzimanju svih mogućih mjera zaštite i korištenju svih postojećih tehnoloških dostignuća kako bi se negativan utjecaj na sve nas sveo na potpuni minimum. Na taj način bi svi konačno prestali razmišljati o mogućim štetnim učincima zbog postojanja ove tvornice u našem susjedstvu.

LITERATURA

- 1) Smjernice korporativnih društvenih ulaganja, izvor CEMEX arhiva
- 2) Our plan for sustainable CEMEX in Croatia, June 2010, archive
- 3) Praktičan vodič o održivosti u CEMEX-u
- 4) CEMEX 2010 Annual Report
- 5) PROFITABILNO I ODGOVORNO, Izvještaj o odgovornom poslovanju; izdaje Cemex 2008.
- 6) CEMEX-ov Izvještaj o održivosti za 2008.
- 7) Cemex Hrvatska Izvještaj o održivom razvoju 2009.
- 8) web stranica www.cemex.com
- 9) web stranica www.cemex.hr
- 10) web stranica www.slobodnadalmacija.hr
- 11) web stranica <http://kastelanska-panorama.com/>:
- 12) web stranica <http://www.hrpsor.hr>
- 13) web stranica <http://www.1000ventures.com/>
- 14) web stranica <http://www.odraz.hr>
- 15) Brošura o projektu Lintar